

HUNNEBOSTRAND – en bygd med spännande historia

Vatten så långt ögat når! Oändligt breder havet ut sig, ett hav som erbjuder kontakt med andra kulturer och främmande länder. Öppet hav mot en kust av granit, uppskuren av djupa fjordar och med en skärgård av tusentals öar. Ett landskap av sten och vatten, det enda man ser! Detta är norra Bohuslän. En bergskedja sträcker sig utmed hela kusten, där bosättningar och samhällen växte fram i vikar och dalgångar. Här byggdes hus av timmer från inlandet på stabil grund av granit, av folk som levde på fiske och jordbruk.

Konstnär Pål Svensson

I trakterna kring Hunnebostrand har det funnits människor i flera tusen år. Det avslöjar alla fornninnen – som hällkistan vid Valarne och en vid kyrkogården. Rester av en fornborg från 500-talet på Keberg, rösen på Rösseberget och Tryggö. Spåren finns överallt.

Troligen fanns det bodar för beredning av sill och tillfälliga bostäder redan på 1200-1300-talen. Bebyggelse fanns med säkerhet på 1500-talet. Detta finns väl dokumenterat i Köpenhamns Riksarkiv där handlingar finns över försäljningen av Hunnebo Gård till kung Fredrik II 1587. På den tiden fanns det på strandkanten 117 bodar som ägdes av 71 strandsittare och 16 personer från annan ort.

När sillen försvann flyttade människorna också. År 1748 fanns det endast kronans dragoner i två hus och fyra utfattiga fiskarfamiljer i fyra hus. År 1810 fanns det 36 hushåll i Hunnebostrand.

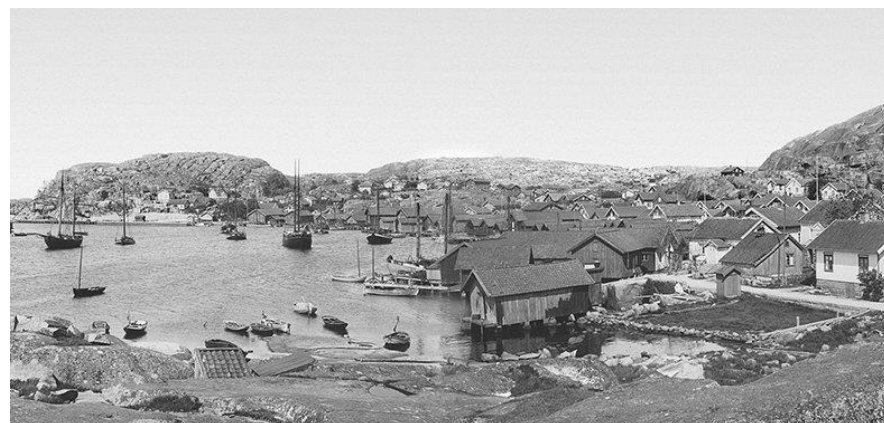
Den tidigaste strandbebyggelsen låg på den branta sluttningen nordväst om Södra höge berg (67 m.ö.h). Enstaka enkelhus från 1700-talet och flera dubbelhus från början av 1800-talet med många väl bevarade detaljer finns ännu kvar i detta område. Vid Sörstrané anlades ett torg i början på 1830-talet och där finns ett gammalt köpmanshus med brutet tak från 1842 som är mycket bra bevarat från denna tidsepok. Äldre bebyggelse låg även på sluttningen av Norra höge berg (66 m. ö. h). Några av dessa hus finns ännu kvar inom området, husen är byggda på 1800-talet.

Under andra hälften av 1800-talet utvecklades sjöfarten, fisket och framför allt stenindustrin och det medförde stor inflyttning och bebyggelsen ökade runt den bukt som ligger vackert skyddad av öarna utanför och de tre bergen Nordre Hoge berg, Söndre Hoge berg och Skalberget.

Hummer och stenbrytning

I början på 1800-talet kom ett antal holländare till samhället, flertalet av dessa var uppköpare av hummer. Hummerfiske bedrevs i mycket liten skala innan holländarna kom, men nu påbörjades ett stort fiske. Så gott som all hummer exporterades till Holland då svenskarna ännu inte var intresserade av denna läckerhet.

År 1863 inleddes en era som kom att vara i drygt 100 år och som kom att betyda enormt mycket för Hunnebostrands utveckling. Detta år startades nämligen brytning av granit på Skalberget i samhället. Denna näring har under dessa år betytt oerhört mycket för sysselsättningen. Vissa år var upp till 400 personer sysselsatta med brytning och bearbetning av sten, som efterhand utfördes på ett flertal platser i och omkring samhället. I dag finns ett stenhug-

garmonument som rests till ära för alla skickliga stenhuggare från denna trakt på torget vid Mellankajen. Monumentet placerades där i samband med att Hunnebostrands 400 årsjubileum 1989.

Hunnebostrand blev municipalsamhälle år 1901. Samhället fick kyrka så sent som år 1911. Skola uppfördes år 1881 och telefonförbindelse kom något senare. Elektricitet började installeras 1919.

År 1890 fick Hunnebostrand ångbåtsförbindelse med Göteborg och Oslo. År 1921 blev landsvägen från Dingle klar och man fick nu på detta sätt även förbindelse med järnvägsnätet, samma år blev nämligen bussförbindelsen med Dingle invigd.

Vid denna tid byggdes även hamnen ut. Hela hamnbassängen muddrades till 5 m djup och en vågbrytare anlades mot norr från Fiskholmen. En stenkaj på 60 m utfördes på norra kajen och statsbidrag utgick för detta stora arbete.

Den stora satsningen som gjordes på infrastrukturen gjorde att kustsamhällena blev lättare att nå och på så sätt kom även en ny näring till Hunnebostrand, nämligen turismen. Orten hade sedan tidigt 1900-tal ett litet hotell, men nu byggdes två större hotell inom en ganska kort tid.

Sotekanalerna och båtgäster

Sotekanalerna blev seglingsklar sommaren år 1935 och även detta underlättade för sjöfartsnäringen och på sikt även för den begynnande båtturen. År 1940 fanns ett 15-tal motorseglare. I en undersökning som gjordes visade det sig att år 1938 besöktes samhället av ca 1.000 personer som gästade samhället som turister. Turisterna bodde på samhällets hotell eller hyrde rum hos privatpersoner. De som hyrde rum hos privatpersoner intog sina måltider som regel på hotellen. På 1940-talet startade AB Wettergrens i Göteborg en konfektionsfabrik nedanför Skalberget och denna sysselsatte som mest 90 personer. Den lades ned efter att på senare år haft nya ägare. Verksamheten avvecklades helt i slutet på 1970-talet.

Företaget Fiskebröderna, med säte i Gravarne (Kungshamn), byggde i mitten på 1940-talet en konserverfabrik i norra delen av hamnen. Fabriken hade ett 60-tal anställda, innan den lades ned på grund av strukturomvandlingen inom denna näring år 1978. Fabrikslokalerna revs och sedan mitten av åttiotalet finns bostadsrättsföreningen Fiskebrödernas bryggeri på denna plats.

Fabrikens tillbyggnad på kajen byggdes om till restaurang Bella Gästis som snabbt blev ett välkänt och omtyckt näringsställe.

Hunnebostrand har, i likhet med många andra samhällen haft en stor nedgång i antalet arbetstillfällen från 1960-talet och framåt.

Då de tidigare huvudnäringarna fisket, fraktfarten och stenindustrin drastiskt minskade sin verksamhet. Från 1970-talet ökade antalet arbetstillfällen i en del grannkommuner, särskilt Lysekil, och tack vare bilismens expansion kunde nu många pendla till arbetet.

Här är trevligt att bo

Då Hunnebostrand alltid haft en mycket fin boendemiljö ökade antalet sökande till både lägenheter med hyresrätt och tomter till villabyggnad. Under en 20-årsperiod byggdes ca 200 lägenheter och ett stort antal invånare byggde egna hem. Av de nya områden som tillkom kan nämnas ett par av de större, Hedalen och Skalberget. På senare år har glädjande nog besöksnäringen visat en mycket positiv utveckling i samhället, mycket beroende av att man lyckats bevara den fina genuina miljön i de äldre delarna av samhället.

År 1974 var ett bra år för både ortsboende och besökande, detta år invigdes nämligen en av Bohuslänns största fritidsbåthamn (700 båtplatser). Denna hamn har betytt mycket för samhällets popularitet.

Från slutet av 1970-talet skedde en mycket stark uppgång av båtturen och här var Hunnebostrand i framkant redan från början, genom satsningar på utläggande av pontonbryggor för gästhamnsverksamhet.

Från att ha besökts av endast några hundra gästbåtar ökade hamnens popularitet snabbt. År 2004 besöktes Hunnebostrands gästhamn av hela 9.000 gästande båtar. Detta har medfört att gästhamnen med sitt goda renommé är bland de fem största i Sverige.

Från att tidigare ha varit en turistort under sommarmånaderna har, i takt med att det skett generationsskiftet bland fastighetsägarna, antalet delårsboende ökat markant. Omvandlingen av bostäder från åretruntboende till delårsboende började redan under 1950-talet. Antalet invånare i Hunnebostrand var i slutet av 2016 ca 2.000 personer.

**Välkommen till Hunnebostrand
/ Samhällsföreningen**